

Vánoce – jitřní

Pravá vánoční radost

My, lidé dneška, máme jednu vlastnost mezi mnoha dalšími, která je pro nás charakteristická: zaměňujeme vedlejší věci za podstatné; například úspěch za štěstí, erotiku za lásku, chvilkové opojení za radost, formu za obsah, symbol za to, co vyjadřuje.

Prožíváme Vánoce. Co je pro nás, pro dnešního člověka na těchto svátcích Kristova narození podstatné a co vedlejší? Stačí se jen v myšlenkách vrátit o den či několik dní zpátky, abychom si na tuto otázku odpověděli. Dostáváme tento obraz: Především honba za dárky. Vánoce jako příležitost k ošacení a obutí rodiny. Návaly v obchodech, pocuchané nervy a podrážděnost. Starost o bohatý štedrovečerní stůl, která pohltí mnoho času. A pak tedy, když to všechno bylo zvládnuto, usedáme k štedrovečernímu stolu a necháme se unášet vánoční náladou. Rezonuje v ní mnoho věcí: především vzpomínky na naše vlastní dětství, na naši vlastní radost, kterou jsme kdysi prožívali, dále jakýsi teplý cit rodinné pospolitosti, vděčnost za dárky, a pak ještě něco, co lze těžko definovat, jakýsi pocit něčeho svátečního, tajemného, co je možná zbytkem oné původní vánoční radosti, která prýštila ze slavení Kristova zrození.

Do naší vánoční atmosféry se vloudilo mnoho sentimentality a falešného balastu, stačí se zaposlouchat do některých vánočních šlágrů o purpuře, která voní, o jmelí a zvonečcích na saních, hvězdách, které září, svíčkách na stromku, a my do sebe vsajeme tuto povrchní sentimentality a citové okouzlení a zapomínáme na pravý obsah vánoční radosti. Její symboly se laicizovaly, staly se něčím prázdným nebo něčím, co vyjadřuje jinou skutečnost než tu, kterou mají vyjadřovat. Naše vánoční radost je jako tkáň vyjmutá z mateřského těla a uměle živená v roztoku. Proto je v ní něco nenormálního a nezdravého. Proto má i tak jepičí trvání. Svíčky na stromku dohasnou, kapr je sněden a další ráno začíná jako každé jiné ráno a to, co nás spojovalo v teplém pocitu štedrovečerní nálady, je zapomenuto a život jde dál ve svých kolejích.

Křesťanství v dnešním světě je malým ostrůvkem – mám na mysli křesťanství žité, realizované, a svět cizí křesťanství, svět laicizovaný mu bere mnoho z jeho obsahu a přetváří si je k svému vlastnímu obrazu a podle vlastních představ. Vzal si i naši vánoční radost, naše Vánoce a udělal z nich karikaturu.

Prosím, abyste odpustili, jestliže v mých slovech zní trochu hořkosti. Tato slova nebyla řečena proto, abychom moralizovali svět a pohoršovali se nad ním, ale byla řečena především pro nás, jako výzva nám křesťanům hledat a žít pravou vánoční radost, která byla zjevena při zrození Krista celému světu. Četli jsme o ní v evangeliu, jak byla oznámena slovy anděla. Zvěstuji vám velikou radost, která patří celému světu. Ani tenkrát nebyla tato radost plně přijata a není ani dnes. Kristus se zrodil do cizího světa, který ho vyhošťuje ze svého středu již při tomto zrození a vyhošťoval ho celý jeho život.

Do vlastního přišel a vlastní ho nepřijali, komentuje Kristův příchod sv. Jan. Avšak těm, kteří ho přijali a přijímají, dal a dává moc stát se dětmi Božími. A toto je naše pravá autentická vánoční radost, že se nám narodil Ježíš Kristus, náš Pán a Spasitel, že jsme viděli podle teologa sv. Jana jeho moc a slávu, že jsme přijali jeho milost a pravdu. Tma naší nevědomosti, bezradnosti a hříchu byla prozářena světlem jeho hvězdy a tato hvězda září jako stálice nad naším životem, zalévá ho slíbeným jasmem, který dopadá na všechny naše lidské věci, naše vztahy a osudy.

Už nejsme sami, neboť Bůh je s námi, neboť je ohlášen a předpověděn právě tímto jménem Emmanuel – Bůh s námi. To všechno ostatní je jen symbolem a výrazem této velké skutečnosti. Dáváme si dary, neboť jsme byli obdarováni, rozsvěcujeme vánoční světla, protože on byl světlem, které se rozsvítilo pro všechny národy, instalujeme hvězdy a anděly protože betlémská hvězda se rozzářila nad místem jeho zrození a andělé zpívali tuto lidskou radost, když nebyl nikdo z lidí, kdo by ji zpíval. Toto všechno má smysl jen vzhledem k evangelijní zvěsti o narození Páně. Žijme tedy tuto radost a dejme i výraz dnešní mešní oběti, která bude chvalozpěvem, jásotem a díkem za jeho zrození.